

F-gassen review 2012:

Kansen en consequenties voor de koeltechnische branche

Hierna treft u onze samenvatting aan van de F-gassen herziening. Officieel 'een voorstel ter vervanging van de huidige regelgeving met betrekking tot gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen besluit)⁽¹⁾.

Graag plaatsen we twee opmerkingen bij deze samenvatting:

1. De samenvatting beschrijft een voorstel tot herziening. Het kan dus zijn dat de uiteindelijke herziening op onderdelen iets anders wordt dan hieronder aangegeven.
2. STEK zal STEK-gecertificeerde bedrijven inhoudelijk voorbereiden op de wijzigingen wanneer deze definitief zijn. Ook zullen we aangesloten bedrijven, waar handig of nodig, faciliteren met middelen.

Samenvatting

Op 07 november jl. (2012) heeft de Europese commissie een voorstel gepubliceerd ter vervanging van de huidige regelgeving voor gefluoreerde broeikasgassen (F-gassen besluit)⁽¹⁾.

STEK wil met dit artikel inzicht geven in de consequenties voor de sector van die veranderende regelgeving.

Het is goed om in het achterhoofd te houden dat:

- de verordening leidend is voor alle gefluoreerde broeikasgassen
- en dat naast de koelsector ook producenten en uitvoerenden aan hoogspanningsschakelaars en brandblus-systemen onder deze regeling vallen.

Naast afstemming tussen de lidstaten zelf, is deze regelgeving ook bedoeld om te voldoen aan internationale afspraken zoals het Montreal- en Kyoto-protocol. In deze regelgeving wordt daarom ook aansluiting gezocht bij internationale monitoring standaarden.

De vastgelegde maatregelen zijn samengevat:

- Vervroegde uitfasering van HFK's
 - Uitbreiding van het werkveld (toevoegen transportsector)
 - Uitbreiding van persoons- en bedrijfseisen (examinering, certificering)
 - Aanpassing van de bestaande lekdichtheid keuringsinterval
 - Maximale geldigheid van persoonscertificaten
 - Verbod op gebruik en levering van bepaalde installaties
 - Verbod op het leveren en plaatsen van vorgevulde koelinstallaties (vanaf 2017)
-
- De vervroegde uitfasering van HFK's kan consequenties hebben voor het onderhouden en repareren van koelinstallaties. STEK verwacht dat door de krapte op de markt, de beschikbaarheid en prijs onder druk komen te staan.
 - Omdat in Nederland de transportsector al onder de wet- en regelgeving valt, voorziet STEK hier geen noemenswaardige problemen.

- De uitbreiding van persoons- en bedrijfseisen zal voor de koeltechnische branche niet leiden tot (veel) extra inspanningen. Aandachtspunt is wel het her-certificeren van monteurs. Hierbij moeten we afwachten hoe de nationale beleidsmakers dit gaan invullen.
- Aanpassing van de lekdichtheid keuringsinterval is een mooie gelegenheid om u als STEK-gecertificeerde onderneming te onderscheiden. Dit kan bijv. door het aanbieden van milieuvriendelijkere koelinstallaties die een lagere inspectie interval hebben.
- Het verbod op het gebruik en leveren van bepaalde toepassingen zal de meeste impact hebben. De huidige lijst kan en zal waarschijnlijk periodiek aangevuld worden. Aangevuld met toepassingen waarvan de Europese commissie vindt dat er adequate alternatieven beschikbaar zijn. Strategisch kan het lonen om nu vol in te zetten op milieuvriendelijke toepassingen.
- Het verbod op het leveren en plaatsen van voorgevuld koelinstallaties zal waarschijnlijk het meest gevoeld worden in de 'bouwmarkten'. Het heeft echter ook consequenties voor leveranciers van compacte units ('plug and play'). Binnen een transitie markt (warmtepomp voor CV ketel) kan deze maatregel positief uitvallen voor de koelbranche.

Let op:

Het voorstel (dat hier samengevat wordt) moet nog goedgekeurd worden en kan daarom nog veranderen. Daarnaast hebben lidstaten de vrijheid om de regelgeving te laten aansluiten bij bestaande nationale werkwijzen.

STEK zal u hier de komende tijd over blijven informeren.

Tot slot

Nu nadenken over de te kiezen strategie loont. Dit voorstel van de Europese commissie geeft weer aan dat de keuze voor **duurzaam** niet alleen verstandig is, maar eigenlijk ook een noodzaak.

Door:

M. (Mario) Brinkbäumer

STEK

Aanleiding voor aanpassing:

Op 4 juli 2007 werd de Europese verordening EC 842/2006 (inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen) van kracht.⁽¹⁾

Op Europees niveau werden minimale eisen vastgelegd voor het gebruik van gefluoreerde broeikasgassen. Dit hield onder ander in:

- Nationale verplichtingen om te rapporteren aan de Europese raad.
- Rapportage-verplichting van leveranciers/producenten van broeikasgassen.
- Competentie-eisen voor onderhoudsfunctionarissen van hoogspanningsschakelaars en brandblusinstallaties .
- Competentie-eisen voor personeel en bedrijven werkzaam in de koeltechniek. ⁽²⁾

Voor de koeltechniek in Nederland betekende dit een afzwakking van de bestaande (nationale) eisen. De koeltechnische branche was sinds 1993 de striktere STEK-eisen gewend.

Evaluatie van de huidige verordening:

Bij het van kracht worden van de Europese verordening in 2007, werd afgesproken dat deze na 5 jaar zou worden geëvalueerd.

Deze evaluatie heeft afgelopen jaar plaatsgevonden. In de evaluatie staat een aantal conclusies⁽³⁾:

1. Overall is het gebruik van broeikasgassen toegenomen.
2. Levering- en gebruiksverbod is een zeer succesvol middel (bijv. gebleken bij schoeisel, spuitbussen en de uitfasering van CFK's)
3. Etikettering (kenplaten) van cilinders en installaties is succesvol gebleken.
4. Nationale regelgeving en implementatie m.b.t. certificering van personeel en bedrijven is nog niet door alle lidstaten afgerond.
5. Sommige lidstaten voldoen nog lang niet aan de wettelijke onderhoudsnormen (interval, kwalificaties uitvoerenden).
6. Terugwinning van broeikasgassen voor het uitvoeren van onderhoud, reparatie of ontmanteling is nog niet in alle lidstaten 'common practice'.
7. De rapportage verplichting voor lidstaten en leveranciers/producenten wordt redelijk goed nageleefd. Overall zijn er echter nog grijze gebieden vanwege het importeren/exporteren van voorgevulde apparatuur. Daarnaast ontbreken er cijfers over de hoeveelheid vernietigde broeikasgassen.

De behaalde resultaten leiden tot de conclusie dat het emissieniveau zich handhaaft in de komende periode, ondanks het groeiende gebruik van broeikasgassen. Maar om het niveau van de emissies omlaag te krijgen, zal bestaande regelgeving aangepast moeten worden.

Aanbevelingen:

De Europese raad vindt het noodzakelijk - als ze haar doelstellingen wil behalen⁽⁴⁾ - om bestaande regelgeving aan te passen. Voor het aanpassen van de bestaande regelgeving heeft ze gebruik gemaakt van de volgende criteria:

- EU budgetneutrale aanpassing.
- De stand der techniek.
- Potentieel veel te winnen door preventie en recovery.
- De effectiviteit van een levering- en gebruiksverbod.
- De noodzaak van een goed monitoring systeem.

- **EU budget neutrale aanpassingen:**

Met 'budgetneutraal' wordt bedoeld: de huidige kosten handhaven voor het instant houden van het huidige systeem. Op dit ogenblik wordt er geen gebruik gemaakt van subsidies of andere financiële/fiscale methoden. Verder is de inschatting dat toekomstige kosten, die te herleiden zijn tot de gevolgen van klimaatverandering, vele malen hoger uitvallen.

- **De stand der techniek:**

Na consultatie van diverse stakeholders (producenten, leveranciers en wetenschap) is het beeld ontstaan dat er diverse bruikbare alternatieven beschikbaar zijn ter vervanging van broeikasgassen met een hoge GWP. Van de alternatieven zijn ook de energietechnische gevolgen beoordeeld (indirecte emissie). De markt geeft aan dat er alternatieven beschikbaar zijn, maar dat implementatie zónder aanpassing van de huidige regelgeving, niet succesvol zal zijn.

Als voorbeeld wordt Denemarken aangehaald die regelgeving heeft die verder gaat dan de Europese regelgeving. Dit heeft er toe geleid dat beginnende en middelgrote bedrijven succesvol innovatieve producten in de markt hebben gezet en nu marktleiders zijn op hun vakgebied.

- **Preventie en recovery:**

Het voorkomen van emissie van broeikasgassen is natuurlijk het enige middel dat direct effectief is. Marktpartijen hebben al vergaande investeringen gedaan om te kunnen voldoen aan het bestaande eisenpakket. Het is daarom noodzakelijk dat nationale overheden de bestaande eisen nu echt gaan implementeren en op uitvoering toezicht houden.

Er is ook advies uitgebracht met betrekking tot het aanpassen van bestaande maatregelen, kwalificatie-eisen, uitbreiding van de scope, vastleggen van een maximaal toegestane lekkage en het verdere ontwikkelingen van standaarden. Analyse geeft echter aan dat het resultaat hiervan beperkt is.

In de huidige EU regelgeving is onderscheid gemaakt tussen mobiele en stationaire installaties⁽⁵⁾. Daarbij worden nu geen eisen gesteld aan installaties in de transportsector⁽⁶⁾. Men adviseert om deze sector nu mee te nemen in voorstel.

- **Effectiviteit van levering- en gebruiksverbod:**

De uitfasering van bepaalde producten die gebruik maken van broeikasgassen, zoals schoeisel en spuitbussen, is zeer succesvol gebleken. De uitfasering van niet navulbare cilinders is echter niet gelukt. Deels door het ontbreken van adequaat toezicht en deels door het ontbreken van methoden en middelen om de productcertificaten en -documenten te controleren op juistheid.

- **Noodzaak voor een goed monitoringsysteem:**

Er is geconstateerd dat de lidstaten goed en adequaat rapporteren. In het huidige systeem worden import en export van voorgevulde toepassingen (koelinstallaties (in auto's), één-componentenschuim, medicinale spuitbussen en hoogspanningsschakelaars) echter niet gerapporteerd. Deze import en export vertegenwoordigt wel een significant deel en verstoort dus een betrouwbaar overzicht van de actuele stand van zaken.

Het voorstel voor aanpassing van bestaande regelgeving:

De EU raad heeft zich laten informeren door diverse stakeholders en is op basis van de evaluatie en bijbehorende conclusies en aanbevelingen tot een voorstel gekomen. Tot het moment dat dit voorstel vastgesteld wordt, kunnen er nog wijzigingen worden aangebracht. De gekozen oplossingsrichting zal waarschijnlijk echter niet veranderen.

Zaken die toegevoegd of gewijzigd zijn ten opzichte van de eerste verordening ⁽¹⁾.

Artikel 2.4 (b)(c)(d)

Uitbreiding van de scope voor certificering van personen en ondernemingen. Men spreekt nu ook over certificering van ondernemingen die werkzaamheden verrichten aan hoogspanningsschakelaars, brandblusinstallaties en koel/vriescombinaties (transport)⁽⁶⁾.

Compleet nieuw zijn eisen aan personen en ondernemingen die broeikasgassen leveren aan ondernemingen die werkzaamheden verrichten aan installaties die broeikasgassen bevatten. Maar ook personen en ondernemingen die broeikasgassen in ontvangst nemen, moeten aan deze eisen voldoen.

Artikel 2.5

Ondernemingen die een opdracht verstrekken aan andere ondernemingen om werkzaamheden te verrichten aan installaties gevuld met een broeikasgas, moeten controleren of deze ondernemingen aan de eisen voldoen.

Artikel 3.2 (a)(b)(c)

De verplichte lekdichtheidskeuring is nu gekoppeld aan de hoeveelheid CO₂ equivalent van de toepassing. In de oude richtlijnen was deze gekoppeld aan de hoeveelheid gas.

In de praktijk kan dit betekenen dat voor identieke installaties qua hoeveelheid broeikasgas, maar met een ander GWP factor, verschillende keuringsintervallen gehanteerd moeten worden.

Interval verplichte lekdichtheid-keuring (semi hermetische toepassingen)

Equivalent CO ₂ in tonne(s)	Oude richtlijn (kilogram)	interval
5 - 50	3 – 30	1 x per 12 maanden
50 - 500	30 – 300	1 x per 6 maanden
> 500	> 300	1 x per 3 maanden

Artikel 5.2

Indien een toepassing wordt ontmanteld, moet de eigenaar/beheerder de bewijzen hiervan 2 jaar bewaren, behalve als de lidstaat een centraal register heeft waarin dit verwerkt is.

Indien een toepassing wordt ontmanteld, moet de onderneming die de werkzaamheden verricht de bewijzen hiervan 5 jaar bewaren, behalve als de lidstaat een centraal register heeft waarin dit verwerkt is.

Artikel 7

De eigenaar/beheerder is er verantwoordelijk voor dat de broeikasgassen die onttrokken worden uit zijn installatie, gerecycled, geregenereerd of vernietigd worden.

Artikel 8.4

Certificatieschema opstellen voor personen en ondernemingen die werkzaamheden verrichten aan toepassingen gevuld met broeikasgassen. Men spreekt nu ook over certificering van ondernemingen die werkzaamheden verrichten aan hoogspanningsschakelaars, brandblusinstallaties en koel/vriescombinaties (transport)⁽⁶⁾.

Artikel 8.4.5

De verstrekte persoonscertificaten hebben een maximale geldigheid van 5 jaar. De lidstaat mag het certificaat verlengen ná het volgen van een verplichte cursus of training.

Artikel 9

De lijst met uitsluitingen is uitgebreid.

Producten en toepassingen	ingangsdatum
Brandblussystemen met HFK 23	01 januari 2015
Huishoudelijke koelkasten en vriezers die gebruik maken van een HFK met een GWP > 150	01 januari 2015
Commerciële koelkasten en vriezers die gebruikt worden voor opslag, display of transport van producten in retail en voedselindustrie (hermetisch gesloten) en gebruik maken van een HFK met een GWP \geq 2500	01 januari 2017
Commerciële koelkasten en vriezers die gebruikt worden voor opslag, display of transport van producten in retail en voedselindustrie (hermetisch gesloten) en gebruik maken van een HFK met een GWP \geq 150	01 januari 2020

Artikel 10

Etiketten op de installatie moeten nu aangevuld worden met de hoeveelheid broeikasgassen uitgedrukt in CO₂ equivalent.

Daarnaast moeten bij installaties met een broeikasgas met een GWP > 150, deze informatie ook verwerkt worden in de commerciële beschrijvingen (reclame).

Artikel 11

Het vullen (bij reparatie of onderhoud) van installaties met een broeikasgas-inhoud van \geq 5 tonnes CO₂ en een GWP > 2500, wordt verboden vanaf **01 januari 2020**

Artikel 12

Het leveren en plaatsen van koelinstallaties voorgevuld met een HFK wordt vanaf **01 januari 2017** verboden. De installatie moet op de locatie van gebruik gevuld worden door de daartoe bevoegde personen.

Artikel 13 en 14

Voor de uitfasering van HFK's is de onderstaande methode ontwikkeld.

- Leveranciers zijn/worden verplicht de hoeveelheid geproduceerde/geïmporteerde HFK's op te geven.
- Hiervan wordt het gemiddelde bepaald (over 2008 t/m 2011).
- Leveranciers moeten een aanvraag indienen om HFK's te mogen produceren/importeren.
- De commissie bepaalt de hoeveelheid per leverancier.
- De leverancier mag conform de af te bouwen hoeveelheid produceren/importeren.

STEK verwacht dat deze maatregel grote impact zal hebben voor het uitvoeren van onderhoudswerkzaamheden aan koelinstallaties.

- Het zal niet helemaal duidelijk zijn welk koudemiddelen in welke hoeveelheden beschikbaar zullen zijn.
- Het zal op een bepaald moment voor leveranciers niet meer aantrekkelijk zijn om (kleine hoeveelheden) te produceren.
- Prijzen zullen oplopen.
- Kans bestaat dat afnemers met een grote afhankelijkheid (procestechniek) afspraken maken met producenten, en delen van de quota gaan claimen.

Quota schema

Periode	hoeveelheid
2015	100%
2016 – 2017	93%
2018 – 2020	63%
2012 – 2023	45%
2024 – 2026	31%
2027 – 2029	24%
2030	21%

Deze verplichting geldt ook voor installateurs die voorgevulde installaties importeren met een totale omvang ≥ 1000 tonnes CO₂ per jaar.

Wanneer wordt deze regelgeving van kracht?

De genoemde ingangsdatum is 01 januari 2014.

- (1) (EG) Nr. 842/2006 inzake bepaalde gefluoreerde broeikasgassen , De F-gassenverordening geldt voor diverse toepassingen (o.a. hoogspanning schakelaars, stationaire brandblusinstallaties, het produceren van isolatieschuim, stationaire koelinstallaties).
- (2) Op 17 mei 2006 is EU directive 2006/40/EC van kracht geworden waarin afspraken met de sector(automobielbranche) zijn uitgewerkt. Deze houden in dat vanaf 2011 er geen nieuwe AC apparatuur in auto's worden gebouwd welke gebruik maakt van een koudemiddel met een GWP groter dan 150 tevens afspraken gemaakt over het retrofitten van installatie. In ruil hiervoor is de verplichte bedrijfs certificering komen te vervallen
- (3) COM(2011) 581 final: Report from the commission on the application, effects and adequacy of the regulation on certain fluorinated greenhouse gases (regulation (EC) No 842/2006)
- (4) Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC), Contribution of working group III to the Fourth Assessment Report of the intergovernmental Panel on Climate Change, 2007'.
www.ipcc.ch/publications_and_data/ar4/wg3/en/contents.html Daaruit afgeleid heeft de Europese raad een reductie van broeikasgassen binnen de EU van 80-95% in 2050 ten opzichte van het niveau in 1990 als doelstelling geformuleerd.
- (5) Er is een onderscheid gemaakt tussen mobiel⁽²⁾ en stationair⁽¹⁾
- (6) In Nederland wordt de transportsector reeds gezien als een stationaire toepassing. IENM/BSK-2011/113986 de regeling gefluoreerde broeikasgassen en gereguleerde stoffen koelinstallaties, de regeling gefluoreerde broeikasgassen brandbeveiligingssystemen en de regeling gefluoreerde broeikasgassen hoogspanningsschakelaars.